

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSPA-140-82(5)/09

Warszawa, 22 września 2009 r.

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Przekazuję przyjęte przez Radę Ministrów stanowisko wobec poselskiego projektu ustawy

**- o spółdzielczych kasach
oszczędnościowo-kredytowych oraz o
zmianie niektórych innych ustaw (druk nr
1876).**

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Finansów do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

(-) Donald Tusk

**Stanowisko Rządu Rzeczypospolitej Polskiej
wobec poselskiego projektu ustawy o spółdzielczych kasach
oszczędnościowo-kredytowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (druk 1876)**

I.

Podstawowe zagadnienia regulowane w poselskim projekcie ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw, w tym zmiany w odniesieniu do obecnie obowiązującego stanu prawnego dotyczą w szczególności następujących zagadnień:

1. wprowadzenia nadzoru państwowego nad środkami zgromadzonymi w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych;
2. określenia w Rozdziale 6 Nadzór nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi i Krajową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową szczegółowych zasad nadzoru sprawowanego przez Komisję Nadzoru Finansowego i kontroli sprawowanej przez Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową (zwaną dalej Kasą Krajową);
3. wprowadzenia przepisów dotyczących wysokości i podstawy składki na pokrycie kosztów działalności Kasy Krajowej oraz nadzoru sprawowanego przez Komisję Nadzoru Finansowego (nie więcej niż 0,02% aktywów spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych wykazywanych według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego – podobnie jak w bankach);
4. sprecyzowania zasad licencjonowania przez Komisję Nadzoru Finansowego spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz odmowy wydania licencji;
5. doprecyzowania wymagań dotyczących członków rady nadzorczej i zarządu oraz obowiązku informowania Komisji Nadzoru Finansowego o zmianach w składzie rady nadzorczej oraz wskazanie na uprawnienia Komisji do określenia w drodze uchwały minimalnych wymogów kwalifikacyjnych dla członków zarządów spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych;
6. wprowadzenia przepisów odnoszących się do poziomu funduszy własnych oraz norm ostrożnościowych obowiązujących spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, w tym w szczególności:
 - wprowadzenia generalnej normy ostrożnościowej stanowiącej, iż spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe są zobowiązane posiadać fundusze własne dostosowane do rozmiaru prowadzonej działalności - w celu zapewnienia bezpieczeństwa ekonomicznego kasy,
 - przekazania Komisji Nadzoru Finansowego kompetencji do określenia pozycji pomniejszających fundusze własne,
 - określenia wymaganego dla spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych współczynnika wypłacalności na poziomie co najmniej 5%,
 - zobowiązania Komisji Nadzoru Finansowego do określenia w drodze uchwały sposobu i szczegółowych zasad obliczania współczynnika wypłacalności spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych;

7. określenia roli i zadań Kasy Krajowej jako instytucji zrzeszającej spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe;
8. wprowadzenia zakazu prowadzenia przez Kasę Krajową działalności innej, niż określona w ustawie;
9. umożliwienia spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym posiadania faktycznego wpływu na decyzje Kasy Krajowej poprzez ograniczenie prawa wykonywania głosu wszystkim członkom, w tym osobom prawnym nieposiadającym statusu spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej i przyjęcie na walnym zgromadzeniu Kasy Krajowej zasady: „jeden członek - jeden głos” (obecnie ilość głosów zależy od wielkości udziałów)
10. wprowadzenia przepisów umożliwiających członkostwo w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej organizacjom pozarządowym w rozumieniu przepisów o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, jednostkom organizacyjnym kościołów i związków wyznaniowych posiadających osobowość prawną, spółdzielniom, związkom zawodowym oraz wspólnotom mieszkaniowym;
11. określenia zasad tworzenia, gospodarowania i inwestowania środków funduszu stabilizacyjnego, w tym określenie minimalnej i maksymalnej wysokości odpisów na fundusz stabilizacyjny; uzupełnienie przepisów dotyczących wysokości wpłaty jaką spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe dokonują na wyodrębniony w Kasie Krajowej fundusz stabilizacyjny i uzupełnienie o wskazanie, że kwota ta nie może wynieść mniej niż 1% i więcej niż 3 % ich aktywów (dotychczas określona była tylko wartość minimalna - co najmniej 1%);
12. uzupełnienia przepisów dotyczących walnego zgromadzenia Kasy Krajowej poprzez wskazanie, że na walnym zgromadzeniu Kasy Krajowej spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa reprezentowana jest przez pełnomocnika wybranego spośród członków rady nadzorczej kasy;
13. określenia maksymalnej wysokości pożyczek i kredytów udzielonych jednemu członkowi spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej oraz zobowiązań tego członka wynikających z udzielonych gwarancji oraz ustalenie ich górnej granicy na poziomie 10% funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego (obecnie limit odnosi się do 10% wartości aktywów kasy);
14. określenia warunków udzielania przez spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową pożyczki lub kredytu członkowi rady nadzorczej, zarządu lub komisji kredytowej oraz ustalenie ich łącznego limitu na 20% funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego (obecnie limit odnosi się do 20% wartości aktywów kasy);
15. określenia zasad inwestowania wolnych środków spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, w tym umożliwienie lokowania ich również w bankach (zrezygnowano z zasady lokowania nadwyżek wyłącznie w Kasie Krajowej);
16. określenia zasad inwestowania wolnych środków Kasy Krajowej poprzez wskazanie, że mogą być inwestowane z zachowaniem najwyższej staranności w papiery wartościowe, lokaty w instytucjach finansowych oraz jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych (zrezygnowano z istniejących obecnie możliwości obejmowania

udziałów lub akcji w spółkach, w których Kasa Krajowa posiada większość udziałów lub akcji, albo wnoszenia udziałów do spółdzielni);

17. wprowadzenia przepisów zobowiązujących spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe do przekształcania się w bank albo do podziału kasy po przekroczeniu przez fundusze własne równowartości 10.000.000 euro wg kursu na koniec roku obrachunkowego;
18. wprowadzenia przepisów, zgodnie z którymi spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa po przekroczeniu funduszy własnych równowartości 1.000.000 euro wg kursu na koniec roku obrachunkowego może przekształcić się w bank;
19. uzależnienia wyboru osób kierujących spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi od spełnienia jednolitych kryteriów określonych przez nadzór finansowy oraz ograniczenie uczestnictwa w zebraniu przedstawicieli oraz radzie nadzorczej spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej pracowników kasy, będących jednocześnie jej członkami do 1/3 składu tych gremiów;
20. wprowadzenia zasady dotyczącej utraty członkostwa w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej w przypadku wygaśnięcia więzi o charakterze zawodowym lub organizacyjnym (z zastrzeżeniem, że statut może stanowić inaczej);
21. dokonania zmiany przepisów dotyczących łącznej wartości zakupionych przez spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową środków trwałych w odniesieniu do wysokości funduszy własnych kasy - nie może przekroczyć 100% - jako zasada generalna (w obecnych przepisach jest 5% na dzień zakupu), wraz z wprowadzeniem przepisów przejściowych w tym zakresie;
22. wprowadzenia przepisów o rezerwie płynnej, którą ma obowiązek utrzymywać spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa wraz z możliwością złożenia przez Kasę Krajową umotywowanego wniosku dotyczącego utrzymywania jej w innych formach (niż gotówka) ustalonych przez Komisję Nadzoru Finansowego;
23. wprowadzenia przepisu umożliwiającego Komisji Nadzoru Finansowego podwyższenie limitu rezerwy płynnej w przypadku szczególnego zagrożenia utraty płynności kasy lub stwierdzenia nieprawidłowości w jej działaniu - na umotywowany wniosek Kasy Krajowej;
24. doprecyzowania i rozszerzenie przepisów dotyczących treści statutu spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, w tym w szczególności zobligowanie do określenia w statucie zasad funkcjonowania kontroli wewnętrznej (podobnie jak w bankach);
25. dokonania w przepisach końcowych:
 - zmiany przepisów ustawy o rachunkowości, w szczególności w zakresie wprowadzenia dla wszystkich spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych obowiązku poddawania ich sprawozdań finansowych badaniu przez biegłego rewidenta,
 - w ustawie o rachunkowości zmiany delegacji, na podstawie której minister właściwy do spraw finansów publicznych opracuje zasady rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (powinny one być adekwatne do działalności instytucji finansowej jaką jest spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa, obecnie kasy prowadzą księgi rachunkowe jak przedsiębiorstwa handlowo-usługowe),
 - w ustawie o nadzorze nad rynkiem finansowym zmiany sankcjonującej nadzór finansowy nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi i Kasą Krajową,

- wprowadzenia przepisów umożliwiających wykorzystanie, w okresie przejściowym, środków funduszu stabilizacyjnego do finansowania wydatków na pokrycie roszczeń członków spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych z tytułu zgromadzonych w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych środków pieniężnych - w przypadku ogłoszenia upadłości takiej kasy lub prawomocnego oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości, a w przypadku wyczerpania środków funduszu stabilizacyjnego możliwość uzyskania na ten cel kredytu krótkoterminowego z Narodowego Banku Polskiego (w latach 2009-2010),
- w ustawie o Narodowym Banku Polskim przepisów umożliwiających uzyskanie przez spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową kredytu refinansowego na regulowanie płynności oraz na realizację programu naprawczego.

Ponadto spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych zostały zobowiązane do przeprowadzenia audytu zewnętrznego w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

II.

W ocenie Rządu RP rozwiązania proponowane w poselskim projekcie ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw, zasługują generalnie na poparcie. Najistotniejszym niekwestionowanym przez uczestników dyskusji na forum Sejmu RP zagadnieniem wprowadzanym przepisami nowelizującymi działalność systemu SKOK jest wprowadzenie nadzoru państwowego nad działalnością kas i Kasy Krajowej. Rząd RP uważa uregulowanie tej kwestii za sprawę priorytetową.

W ostatnich kilku latach nastąpił w Polsce dynamiczny rozwój spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych. Rozwój ten charakteryzuje się nie tyle zwiększeniem liczby funkcjonujących kas, co zwiększeniem skali i obszaru ich działalności. Jednocześnie obserwuje się wyraźną tendencję zmniejszania się liczby kas na skutek procesów konsolidacyjnych. W efekcie niektóre spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe pod względem posiadanych aktywów i depozytów stają się znacznie większe niż niektóre banki spółdzielcze i komercyjne.

Wartości aktywów spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, w tym wartości udzielanych pożyczek, charakteryzują się w okresie dziewięciu ośmiu lat bardzo dużą dynamiką, i tak: w roku 2000 udzielone przez kasy pożyczki nie przekroczyły kwoty 866 mln zł, natomiast w roku 2008 kasy udzieliły pożyczek na kwotę blisko 7 mld zł; wartość depozytów złożonych w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych w roku 2000 wyniosła 995 mln zł, a w roku 2008 przekroczyła kwotę 8,6 mld zł; ilość osób deponujących swoje środki w kasach w roku 2000 wynosiła 349 tys. zł, natomiast do roku 2008 wzrosła do 1.856 tys. zł.

W ostatnich latach można było także zaobserwować trend ustawowego rozszerzania możliwości działalności spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, co w znacznej mierze umożliwiało prowadzenie działalności w zakresie zbliżonym do oferty banków detalicznych.

Dynamiczny rozwój usług finansowych świadczonych przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe powoduje, że środki pieniężne zgromadzone na prowadzonych przez nie rachunkach mogą być obciążone coraz większym ryzykiem kredytowym, rynkowym i operacyjnym. Skala tego ryzyka wzrasta wraz ze wzrostem zakresu działalności, a tym samym wzrostem zgromadzonych w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych depozytów. Z tego względu dotychczasowy układ funkcjonowania tych spółdzielczych instytucji finansowych,

objęty jedynie nadzorem i lustracją zrzeszającej je Kasy Krajowej, której spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe są właścicielami, w opinii Rządu RP może nie w pełni gwarantować bezpieczeństwo finansowe, a tym samym ochronę interesów ekonomicznych należących do kas członków.

W związku z opisanymi powyżej zjawiskami zachodzącymi w systemie SKOK zaistniała potrzeba zmiany regulacji prawnych dotyczących ich działalności. Przygotowany został poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (druk 650) zawierający szereg zmian merytorycznych w odniesieniu do działalności tych instytucji finansowych. Głównym celem proponowanych zmian było przyjęcie koncepcji sprawowania nadzoru nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi w ramach jednolitego nadzoru nad instytucjami finansowymi, co Rząd RP w swoim stanowisku w pełni poparł.

Rząd RP aktywnie uczestniczył w pracach parlamentarnych nad ww. projektem ustawy za pośrednictwem przedstawiciela Ministra Finansów, upoważnionego do reprezentowania stanowiska rządowego. W rezultacie prac podkomisji do spraw instytucji finansowych (podkomisja Komisji Finansów Publicznych), powstał będący przedmiotem niniejszego stanowiska nowy projekt ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (druk 1876). W projekcie tym zostały ujęte wymienione na wstępie niniejszego stanowiska obszary działalności kas.

Niezależnie od powyższego należy wskazać, że na etapie przygotowywania w Ministerstwie Finansów przepisów rządowego projektu ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, firmach audytorskich oraz o nadzorze publicznym, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe zostały włączone do katalogu jednostek zainteresowania publicznego. Oznacza to objęcie nadzorem publicznym firm audytorskich wykonujących czynności rewizji finansowej w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych. Uznano, że kasy spełniając definicję instytucji kredytowej podlegają definicji jednostki zainteresowania publicznego określonej w dyrektywie 2006/43/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie ustawowych badań rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych, implementowanej w ww. ustawie. Takie usytuowanie spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych jest istotne z uwagi na zwiększający się zakres działalności spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz ryzyk, które podobnie jak w bankach, towarzyszą ich działalności.

Należy także zauważyć, że w ustawie z dnia 12 lutego 2009 r. o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym, również spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe objęte zostały możliwością skorzystania z określonych w tej ustawie instrumentów przeznaczonych na przedsięwzięcia mające na celu utrzymanie płynności płatniczej w sytuacji wystąpienia zagrożenia utraty płynności.

Mające miejsce w poprzednich latach zmiany legislacyjne, dotyczyły przede wszystkim rozszerzenia zakresu wykonywanych przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe czynności i sprzyjały dynamicznemu rozwojowi skali działalności kas i Kasy Krajowej, coraz bardziej zbliżając działalność systemu SKOK do wykonywanej przez banki. Na podkreślenie zasługuje, że zmiany te nie wiązały się z jednoczesnym wprowadzeniem dla kas adekwatnych do skali ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego reguł i norm ostrożnościowych. W porównaniu z regulacjami działalności banków obserwowano wyłącznie zrównywanie uprawnień, a nie obowiązków, co doprowadziło do zachwiania symetrii w tych dwóch obszarach.

Wspomniane wyżej zjawiska zachodzące w systemie SKOK, w tym w szczególności skala generowanego ryzyka, powodują potrzebę dokonania zmian również w zasadach sprawowania nadzoru nad podmiotami tego systemu. Model sprawowania nadzoru przez Kasę Krajową, będącą instytucją zrzeszającą wszystkie kasy, nie gwarantuje obecnie pełnego bezpieczeństwa działalności spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

W opinii Rządu RP priorytetowym zagadnieniem do uregulowania w zakresie prowadzonych prac legislacyjnych dotyczących nowelizacji przepisów o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, powinno być objęcie kas i Kasy Krajowej adekwatnym i efektywnym nadzorem państwowym.

Rząd RP popiera proponowany w poselskim projekcie ustawy model nadzoru państwowego wykonywanego przez Komisję Nadzoru Finansowego, podmiot sprawujący zintegrowany nadzór nad rynkiem finansowym. Przy obecnych kierunkach rozwoju spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych nadzór KNF powinien umożliwić efektywniejsze monitorowanie ryzyka finansowego wynikającego z działalności podmiotów systemu SKOK.

III.

Rząd RP opowiada się za kompleksowym uregulowaniem kwestii spółdzielczych kas oszczędnościowo – kredytowych poprzez, uwzględnienie dwóch perspektyw czasowych wdrożenia rozwiązań prawnych. W pierwszej kolejności Rząd RP proponuje objęcie spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych nadzorem Komisji Nadzoru Finansowego oraz przeprowadzenie audytu zewnętrznego w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, natomiast w drugim etapie należy uregulować w możliwie krótkim okresie problematykę związaną z gwarantowaniem depozytów zgromadzonych w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych na zasadach zbliżonych do obowiązujących banki, tj. w ramach systemu gwarantowania depozytów prowadzonego przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

Podkreślenia wymaga fakt, że kwestia pilnego wprowadzenia nadzoru finansowego nad systemem SKOK, zarówno w toku dyskusji parlamentarnej, jak również na forum Rady Ministrów, z udziałem Narodowego Banku Polskiego oraz Komisji Nadzoru Finansowego, nie budziła zastrzeżeń.

Należy ponadto wskazać, że projekt ustawy przewiduje również przeprowadzenie audytu zewnętrznego kas, w celu pozyskania informacji o ich sytuacji finansowej. W opinii Rządu RP zagadnienie to należy traktować jako jeden z priorytetów związanych z objęciem kas nadzorem państwowym, dlatego też przepisy regulujące obie te kwestie powinny wejść w życie jednocześnie. Przeprowadzenie audytu zewnętrznego w sytuacji funkcjonowania nadzoru KNF nad systemem SKOK umożliwi organowi nadzoru zidentyfikowanie obszarów ryzyka w całym systemie oraz ewentualnego występowania zagrożeń w funkcjonowaniu poszczególnych jego podmiotów.

Biorąc pod uwagę preferowaną przez Rząd RP koncepcję dwóch perspektyw czasowych wdrożenia przepisów dotyczących spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych Rząd RP wskazuje na zagadnienia, które poza wspomnianym wcześniej, audytem zewnętrznym kas powinny towarzyszyć wprowadzanemu w pierwszym etapie nadzorowi:

1. regulacje dotyczące zasad pokrywania kosztów nadzoru,
2. regulacje w zakresie płynności systemu SKOK za pośrednictwem Kasy Krajowej poprzez możliwość kredytowania Kasy przez Narodowy Bank Polski,

3. zmiana przepisów ustawy o rachunkowości, w zakresie wprowadzenia dla wszystkich spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych obowiązku poddawania ich sprawozdań finansowych badaniu przez biegłego rewidenta,
4. umożliwienie Prezesowi UOKiK podejmowanie działań w ramach przysługujących mu ustawowo kompetencji względem spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, analogicznych jak w przypadku banków.

Proponowane w projekcie ustawy regulacje dotyczące nowych, określonych bezpośrednio w przepisach ustawy, norm ostrożnościowych w odniesieniu do działalności kas np. obowiązku utrzymywania współczynnika wypłacalności na określonym w projekcie ustawy poziomie, zdaniem Rządu RP, powinny wejść w życie z uwzględnieniem odpowiedniego *vacatio legis* (co najmniej 12 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy).

Ponadto zdaniem Rządu RP, wszelkie delegacje do wydania aktów wykonawczych do ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych powinny być delegacjami do wydania rozporządzeń przez ministra właściwego do spraw instytucji finansowych (z wyjątkiem rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów dotyczącego określenia kosztów nadzoru), po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Finansowego i Kasy Krajowej. Wydaje się bowiem, że problematyka ujęta w projekcie ustawy w formie uchwał KNF może budzić wątpliwości natury konstytucyjnej. W gestii nadzoru powinna znajdować się natomiast możliwość wydawania rekomendacji. Charakter zmian w działalności skoków zaproponowany w projekcie ustawy oraz konieczność wydania aktów wykonawczych skłaniają Rząd RP do opowiedzenia się za wprowadzeniem znacznie dłuższego niż zaproponowany w ustawie jednomiesięczny termin *vacatio legis*.

W odniesieniu do przepisów zaproponowanych w poselskim projekcie ustawy regulujących ww. zagadnienia Rząd RP przedstawia następującą opinię:

- Proponowane w projekcie ustawy regulacje dotyczące art. 42 ustawy o NBP wzbudzały w zakresie możliwości udzielania kasom Kredytu refinansowego przez Narodowy Bank Polski wątpliwości co do zgodności z art. 101 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

Wobec powyższego Rząd RP proponuje rozważenie rozwiązania zapewnienia płynności dla kas ze strony NBP, które wydaje się bardziej transparentne od powyżej zaprezentowanego, tj. w drodze odrębnego artykułu dotyczącego możliwości udzielenia przez NBP kredytu wyłącznie Kasie Krajowej na uzupełnienie zasobów funduszu stabilizacyjnego. Regulacja ta zamiast terminem „kredyt refinansowy” mogłaby, posługując się terminem „kredyt krótkoterminowy”, tak jak ma to miejsce w art. 43 ustawy o NBP w odniesieniu do kredytu udzielanego BFG, pod warunkiem ustanowienia odpowiedniego zabezpieczenia. Rozwiązanie to będzie również uwzględniało zastrzeżenia zgłoszone przez Europejski bank Centralny i Urząd Komitetu Integracji Europejskiej.

- Należy zauważyć, że regulacje dotyczące wykorzystania środków funduszu stabilizacyjnego w zakresie możliwości pokrywania z jego środków roszczeń członków kas w razie upadłości kasy lub wykreślenia jej z rejestru bez prowadzenia postępowania upadłościowego, mając charakter przejściowy będą obowiązywać w ograniczonym okresie czasu. Natomiast w ocenie Rządu RP istnieje potrzeba uregulowania kwestii gwarantowania depozytów zgromadzonych w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych na zasadach zbliżonych do obowiązujących banki, tj. w ramach systemu gwarantowania depozytów prowadzonego przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny. Wprowadzenie takiego rozwiązania wzmocniłyby bezpieczeństwo finansowe

członków spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych. Ujęcie zasad funkcjonowania systemu gwarantowania depozytów spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w normach o charakterze generalnym i abstrakcyjnym, a nie praktyce wypracowanej przez kasy. Zapewniłoby to pełniejsze osiągnięcie celu dyrektywy 94/19/WE jakim jest ochrona klientów instytucji kredytowych poprzez zapewnienie im odpowiedniej informacji o przynależności instytucji do systemu gwarantowania depozytów oraz gwarancji proceduralnych i kwotowych w zakresie uzyskania rekompensaty. Stąd sugestia uregulowania tych kwestii w projekcie ustawy w drugim etapie.

- Odnośnie obowiązkowego badania sprawozdań finansowych wszystkich spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (a nie tak jak jest obecnie tylko kas spełniających wymogi określone w ustawie o rachunkowości), Rząd RP pragnie wskazać, że wyraził wcześniej poparcie dla zgłoszonej w toku prac nad ustawą o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych inicjatywy senackiej dotyczącej nowelizacji ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości. Obecnie przepisy te znalazły swoje odzwierciedlenie w projekcie będącym przedmiotem niniejszego stanowiska i Rząd podtrzymuje swoje poparcie, wskazując jednocześnie na zasadność uregulowania tego zagadnienia w pierwszym etapie prac nad zmianą zasad działalności systemu SKOK.
- Rząd RP uważa, że należy wprowadzić rozwiązania ustawowe umożliwiające Prezesowi UOKiK podejmowanie działań w ramach przysługujących mu ustawowo kompetencji względem spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych. Należy wskazać, iż zarówno w świetle obecnie obowiązujących przepisów, jak również w propozycjach zawartych w projekcie przedmiotowej ustawy, Prezes UOKiK takich kompetencji nie posiada. Z uwagi na fakt, iż z oferty kas korzystają wyłącznie ich członkowie, a zatem nie istnieje tu stosunek przedsiębiorca - konsument, Prezes UOKiK pozbawiony jest możliwości podejmowania ustawowo określonych działań względem podmiotów systemu SKOK. W opinii Rządu RP nie jest zasadne utrzymywanie tego typu regulacji różnicujących pozycję banków i kas – mimo, że podmioty te oferują podobne produkty.
- Rząd RP pragnie również wskazać, że podziela opinię Europejskiego Banku Centralnego w zakresie obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej w banku centralnym przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-rozliczeniowe. Niemniej wskazuje, że nałożenie na kasy tego wymogu wymagałoby dokonania zmian w odniesieniu do przepisów regulujących działalność systemu SKOK, jak również przepisów ustawy o NBP. Wprowadzenie obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej w banku centralnym przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo – kredytowe powinno nastąpić nie wcześniej jak 18 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy. Należy również podkreślić, że proponowane w projekcie ustawy zmiany, dotyczące zadań Narodowego Banku Polskiego w zakresie spółdzielczych kas oszczędnościowo – kredytowych, za wyjątkiem krótkoterminowego finansowania, powinny być wprowadzone razem z obowiązkiem utrzymywania rezerwy obowiązkowej w banku centralnym przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo – kredytowe.
- Pewne wątpliwości natury formalno – prawnej wzbudzać może konieczność ustalenia składek wnoszonych przez kasy na poczet pokrycia kosztów działalności Kasy Krajowej. Należy rozważyć zarówno zasadność wprowadzenia obowiązku wnoszenia składki na rzecz Kasy Krajowej będącej spółdzielnią osób prawnych, której członkami są kasy, jak również ustalania składek na rzecz Kasy Krajowej przez Prezesa Rady Ministrów.

IV.

Rząd RP wyraża generalne poparcie dla poselskiego projektu ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Ponadto Rząd RP pragnie wskazać, że ramy prawne funkcjonowania spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych powinny gwarantować nie tylko bezpieczeństwo członków kas i ich depozytów, ale także nie wpływać negatywnie na stabilność systemu finansowego, zwłaszcza w kontekście obecnej sytuacji na światowych rynkach finansowych.

Na podkreślenie zasługuje wprowadzenie do projektowanej ustawy przepisów, stanowiących szczególny zakres zainteresowania Rządu RP dotyczących zapewnienia stabilnej sytuacji finansowej spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz bezpieczeństwa zgromadzonych w nich depozytów. Jednakże, jak wcześniej wskazano regulacje dotyczące wykorzystania środków funduszu stabilizacyjnego w zakresie możliwości pokrywania z jego środków roszczeń członków kas w razie upadłości kasy lub wykreślenia jej z rejestru bez prowadzenia postępowania upadłościowego, mają charakter przejściowy i będą obowiązywać do końca roku 2010. Rząd RP uważa, że istnieje konieczność szybkiego uregulowania kwestii gwarantowania środków zgromadzonych w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych. Dyrektywa 94/19/WE o systemach gwarantowania depozytów bankowych ma bowiem zastosowanie do instytucji kredytowych, zdefiniowanych na jej użytek w art. 1 pkt 4 jako przedsiębiorstwo, którego działalność polega na przyjmowaniu od klientów depozytów lub innych podlegających spłaceniu środków pieniężnych oraz na przyznawaniu kredytów na własny rachunek, a taki charakter ma działalność wykonywana przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, należy zatem uznać je za instytucje kredytowe w rozumieniu tej dyrektywy. Trzeba podkreślić, że dyrektywa 94/19/WE nie narzuca państwom żadnych określonych rozwiązań instytucjonalnych w zakresie organizacji systemów gwarancji depozytów. W tym zakresie państwa członkowskie korzystają ze swobody określenia ram regulacyjnych tych systemów, pod warunkiem jednak, że zapewnią one poziom gwarancji depozytów przewidziany w ww. dyrektywie.

Należy jednak podkreślić, że objęcie instytucji finansowych, jakimi są spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, systemem gwarantowania zgromadzonych w nich środków, musi się wiązać z pełną znajomością ich sytuacji finansowej oraz ryzyka generowanego w związku z ich działalnością. W celu pozyskania tego typu informacji w odniesieniu do systemu SKOK Ministerstwo Finansów uważa za niezbędne, pilne dokonanie audytu zewnętrznego kas. Należy w szczególności wskazać, że informacje otrzymane w ramach audytu zewnętrznego pozwolą również, w opinii Rządu RP, na dokonanie analiz w zakresie objęcia spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych systemem gwarancyjnym obsługiwany przez BFG.

Rząd RP stoi na stanowisku, że należy przyjąć następującą sekwencję działań zmierzających do objęcia spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych gwarancją depozytów analogiczną jak w przypadku banków, tj. włączenia ich do systemu prowadzonego przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny:

1. Objęcie spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych nadzorem Komisji Nadzoru Finansowego.
2. Dokonanie audytu zewnętrznego sytuacji finansowej kas i Kasy Krajowej.

3. Oszacowanie, m.in. w oparciu o wyniki audytu zewnętrznego, ryzyka poszczególnych grup kas i przygotowanie zasad systemu gwarancji dla depozytów w systemie SKOK.
4. W uzasadnionych przypadkach zobowiązanie wskazanych spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych do przeprowadzenia programów naprawczych.
5. Rozważenie ewentualnej potrzeby zastosowania wsparcia ze strony Państwa.
6. Podjęcie pilnych prac legislacyjnych mających na celu włączenie kas do systemu gwarantowania depozytów.

Rząd RP wyrażając swoje stanowisko wobec projektu ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych zgłasza również pełną gotowość współpracy w toku dalszych prac parlamentarnych.